

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 23 kwietnia 1977 r.

w sprawie ratyfikacji przez Polską Rzeczpospolitą Ludową Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z artykułem 48 ustęp 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r., złożony został Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych dnia 18 marca 1977 r. dokument ratyfikacyjny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej do powyższego Paktu.

Wymieniony Pakt wchodzi w życie w stosunku do Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej dnia 18 czerwca 1977 r.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, że następujące państwa stały się stronami powyższego Paktu, który wszedł w życie dnia 23 marca 1976 r., składając dokumenty ratyfikacyjne lub dokumenty przystąpienia w nizej podanych datach:

Kostaryka	dnia 29 listopada 1968 r.,
Ekwador	dnia 6 marca 1969 r.,
Tunezja	dnia 18 marca 1969 r.,
Cypr	dnia 2 kwietnia 1969 r.,
Syryjska Republika Arabska	dnia 21 kwietnia 1969 r.,
Kolumbia	dnia 29 października 1969 r.,
Urugwaj	dnia 1 kwietnia 1970 r.,
Libia	dnia 15 maja 1970 r.,
Ludowa Republika Bułgarii	dnia 21 września 1970 r.,
Irak	dnia 25 stycznia 1971 r.,
Socjalistyczna Federacyjna Republika Jugosławii	dnia 2 czerwca 1971 r.,
Republika Malgaska	dnia 21 czerwca 1971 r.,
Szwecja	dnia 6 grudnia 1971 r.

z zastrzeżeniem „niestosowania postanowień artykułu 10 ustęp 3 odnośnie do obowiązku oddzielenia przestępców młodocianych od dorosłych; postanowień artykułu 14 ustęp 7 i artykułu 20 ustęp 1 Paktu”.

Dania dnia 6 stycznia 1972 r.

z następującymi zastrzeżeniami:

„1. Rząd Danii zgłasza zastrzeżenie odnośnie do artykułu 10 ustęp 3 zdanie drugie. W praktyce duńskiej czynione są poważne wysiłki w celu zapewnienia odpowiedniego podziału, w zależności od wieku, skazanych odbywających kary więzienia, ale uważa się za celowe zachowanie możliwości elastycznych rozwiązań.

2. a) Artykuł 14 ustęp 1 nie będzie wiążący dla Danii w zakresie publicznego rozpatrywania spraw. W prawie duńskim prawo wyłączenia prasy i publiczności z uczestnictwa w rozprawie może iść dalej, niż na to zezwala niniejszy Pakt, i dlatego Rząd Danii uważa, że prawo to nie powinno być ograniczone.

b) Artykuł 14 ustępy 5 i 7 nie będą wiążące dla Danii. Duńska ustawa o wymiarze sprawiedliwości zawiera szczegółowe postanowienia dotyczące spraw omawianych w obu wymienionych ustępach. W pewnych przypadkach ustawodawstwo duńskie jest mniej rygorystyczne niż Pakt (na przykład orzeczenie wydane przez sąd przysięgłych co do winy nie może być ponownie rozpatrywane przez sąd wyższej instancji — ustęp 5); w innych przypadkach duńskie ustawodawstwo jest bardziej rygorystyczne niż Pakt (na przykład

odnośnie do wznowienia postępowania w sprawie karnej, w której oskarżony został uniewinniony — ustęp 7).

3. Ponadto zgłasza się zastrzeżenie do artykułu 20 ustęp 1. Zastrzeżenie to jest zgodne ze stanowiskiem Danii na XVI sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w 1961 r., kiedy delegacja duńska, w odniesieniu do poprzedniego artykułu, dotyczącego swobody wyrażania opinii, głosowała przeciwko zakazowi propagandy wojennej”.

Chile dnia 10 lutego 1972 r.

Sekretarz Generalny ONZ notą z dnia 5 października 1976 r. poinformował Państwa Strony Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, że otrzymał notę Chile w następującym brzmieniu:

„Chile podpisało Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych i ratyfikowało go dnia 10 lutego 1972 roku. Pakt ten wszedł w życie dnia 23 marca 1976 roku.

Jak wiadomo, w Chile obowiązuje stan wyjątkowy z przyczyn obrony wewnętrznej, począwszy od dnia 11 marca 1976 roku; stan ten został ogłoszony zgodnie z prawem na podstawie dekretu nr 1.369.

Ogłoszenie to zostało dokonane zgodnie z konstytucyjnymi postanowieniami w sprawie stanu wyjątkowego, obowiązującymi od 1925 r., w związku z bezwzględny obowiązkami władz rządowych zachowania porządku publicznego oraz faktem, że w dalszym ciągu istnieją w Chile ekstremistyczne grupy buntownicze, których celem jest obalenie ustanowionego rządu.

W rezultacie ogłoszenia stanu wyjątkowego zostały ograniczone w Chile prawa określone w artykułach 9, 12, 13, 19 i 25 ustęp b) Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.

Zawieszenie tych praw zostało wyraźnie dozwolone przez artykuł 4 ustęp 1 Paktu.

Zawiadamia się o powyższym inne Państwa Strony zgodnie z postanowieniami artykułu 4 ustęp 3 Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.

Santiago 18.VIII.1976”.

Kenia dnia 1 maja 1972 r.,

Norwegia dnia 13 września 1972 r.

z zastrzeżeniami do artykułu 6 ustęp 4 oraz artykułu 10 ustępy 2 b) i 3 „odnośnie do obowiązku oddzielenia młodocianych oskarżonych i młodocianych przestępców od dorosłych”, jak również do artykułu 14 ustępy 5 i 7 oraz artykułu 20 ustęp 1.

Liban dnia 3 listopada 1972 r.,

Barbados dnia 5 stycznia 1973 r.

z zastrzeżeniem „prawa niestosowania w pełni gwarancji w zakresie bezpłatnego obrońcy zgodnie z artykułem 14 ustęp 3 d) Paktu, ponieważ jakkolwiek zasady zawarte w tym ustępie są uznane przez Rząd Barbadosu, problemy związane z ich realizacją są tego rodzaju, że nie może być zagwarantowane pełne ich stosowanie w chwili obecnej”.

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich dnia 16 października 1973 r.,

Niemiecka Republika Demokratyczna	dnia 8 listopada 1973 r.,
Białoruska Socjalistyczna Republika Radziecka	dnia 12 listopada 1973 r.,
Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka	dnia 12 listopada 1973 r.,
Mauritius	dnia 12 grudnia 1973 r.,
Republika Federalna Niemiec	dnia 17 grudnia 1973 r.

z następującymi zastrzeżeniami:

„Artykuły 19, 21 i 22, łącznie z artykułem 2 ustęp 1 Paktu, będą stosowane w ramach artykułu 16 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 roku.

Artykuł 14 ustęp 3 d) Paktu będzie stosowany w ten sposób, aby pozostawić sądowi swobodę decyzji co do tego, czy oskarżony znajdujący się w areszcie powinien osobiście stawić się przed sądem odwoławczym.

Artykuł 14 ustęp 5 Paktu będzie stosowany w ten sposób, że:

a) nie ma obowiązku zezwolenia na dalsze odwołanie we wszystkich sprawach jedynie z tego powodu, że oskarżony był najpierw skazany w sądzie drugiej instancji, oraz

b) gdy chodzi o przestępstwa mniejszej wagi, nie jest konieczne we wszystkich instancjach przedstawienie orzeczenia nie powodującego uwięzienia sądowi wyższej instancji do ponownego rozpatrzenia.

Artykuł 15 ustęp 1 Paktu będzie stosowany w ten sposób, aby w przypadku złagodzenia obowiązującego prawa karnego prawo, które uprzednio obowiązywało, mogło być w dalszym ciągu stosowane w pewnych wyjątkowych przypadkach do przestępstw popełnionych przed wprowadzeniem zmiany”.

Węgierska Republika Ludowa	dnia 17 stycznia 1974 r.,
Mali	dnia 16 lipca 1974 r.,
Mongolska Republika Ludowa	dnia 18 listopada 1974 r.,
Socjalistyczna Republika Rumunu	dnia 9 grudnia 1974 r.,
Rwanda	dnia 16 kwietnia 1975 r.,
Jordania	dnia 28 maja 1975 r.,
Iran	dnia 24 czerwca 1975 r.,
Finlandia	dnia 19 sierpnia 1975 r.

z następującymi zastrzeżeniami:

„1. Odnosnie do artykułu 9 ustęp 3 Paktu Finlandia oświadcza, że zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem fińskim władze administracyjne mogą podejmować decyzje dotyczące aresztu lub uwięzienia; w takim wypadku sprawa jest rozpatrywana przez sąd w celu wydania decyzji dopiero po upływie pewnego czasu.

2. Odnosnie do artykułu 10 ustępy 2 b) i 3 Paktu Finlandia oświadcza, że jakkolwiek młodociani przestępcy są z zasady oddzielani od dorosłych, nie wydaje się właściwe stosowanie absolutnego zakazu nie dopuszczającego bardziej elastycznych rozwiązań.

3. Odnosnie do artykułu 13 Paktu Finlandia oświadcza, że artykuł ten nie jest zgodny z obowiązującym ustawodawstwem fińskim dotyczącym prawa cudzoziemca do wysłuchania go lub do złożenia odwołania od decyzji dotyczącej jego wydalenia.

4. Odnosnie do artykułu 14 ustęp 1 Paktu Finlandia oświadcza, że zgodnie z ustawodawstwem fińskim wyrok może być uznany za niejawnny, jeżeli jego ogło-

szenie mogłoby stanowić obrazę moralności lub zagrożenie bezpieczeństwa kraju.

5. Odnosnie do artykułu 14 ustęp 3 d) Paktu Finlandia oświadcza, że treść tego ustępu nie odpowiada ustawodawstwu obowiązującemu w Finlandii, ponieważ oskarżony już na etapie wstępnego śledztwa posiada absolutne prawo do posiadania obrońcy

6. Odnosnie do artykułu 14 ustęp 7 Paktu Finlandia oświadcza, że w dalszym ciągu będzie stosowała obowiązującą obecnie praktykę, zgodnie z którą wyrok może być zmieniony na niekorzyść skazanego, jeżeli zostanie stwierdzone, że członek sądu lub pracownik sądu, prokurator lub obrońca uzyskał za pomocą przestępczego lub oszukańczego działania zwolnienie oskarżonego lub znaczne zmniejszenie kary albo że przedstawiono fałszywe dowody, które spowodowały ten sam skutek, i zgodnie z którą poważniejsza sprawa karna może być ponownie rozpatrzona, jeżeli w ciągu roku zostaną przedstawione dowody, które wówczas były nieznane, a które spowodowałyby skazanie lub znacznie surowszą karę.

7. Odnosnie do artykułu 20 ustęp 1 Paktu Finlandia oświadcza, że nie będzie stosowała postanowień wymienionego ustępu, co jest zgodne ze stanowiskiem, które Finlandia wyraziła na XVI sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ głosując przeciwko zakazowi propagandy wojennej, na tej podstawie, że może to zagrozić wolności wyrażania opinii określonej w artykule 19 Paktu”.

Jamajka	dnia 3 października 1975 r.,
Czechosłowacka Republika Socjalistyczna	dnia 23 grudnia 1975 r.,
Kanada	dnia 19 maja 1976 r.,
Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii	dnia 20 maja 1976 r.

* rozciągnięciem na:

Wyspy Guernsey, Jersey, Man, Belize, Bermudy, Brytyjskie Wyspy Dziewicze, Kajmany, Wyspy Falklandzkie i terytoria przyległe, Gibraltar, Wyspy Gilberta, Hongkong, Montserrat, grupę Wysp Pitcairn, St. Helena i terytoria przyległe, Wyspy Salomona, Wyspy Turks i Caicos, Tuvalu.

Dokument ratyfikacyjny Zjednoczonego Królestwa zawiera następujące zastrzeżenia i oświadczenia interpretacyjne:

„Po pierwsze, Rząd Zjednoczonego Królestwa oświadcza, że uważa, iż na podstawie artykułu 103 Karty Narodów Zjednoczonych w przypadku konfliktu między obowiązkami wynikającymi z artykułu 1 Paktu a obowiązkami wynikającymi z Karty (a mianowicie z artykułu 1 i artykułów 2 i 73 Karty) będą miały pierwszeństwo obowiązki wynikające z Karty.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo stosowania do członków sił zbrojnych Królestwa i do osób w nich służących oraz do osób zatrzymanych zgodnie z prawem w zakładach karnych jakiegokolwiek rodzaju takich przepisów prawa i takiego postępowania, jakie okresowo będą uznane za niezbędne w

celu zachowania służbowej i więziennej dyscypliny, oraz stwierdza, że przyjęcie przez Rząd postanowien Paktu będzie podlegać takim ograniczeniom, jakie w tych celach będą okresowo dozwolone przez przepisy prawa.

Tam, gdzie w jakimkolwiek czasie będzie brak odpowiednich urzędów więziennych lub gdzie wspólne przebywanie dorosłych i młodocianych będzie uznane za obustronnie korzystne, Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo niestosowania artykułu 10 ustępy 2 b) i 3 w takim zakresie, w jakim te postanowienia wymagają, aby zatrzymani młodociani byli oddzieleni od dorosłych, oraz prawo niestosowania artykułu 10 ustęp 2 b) w Gibraltarze, Montserrat i Wyspach Turks i Caicos w takim zakresie, w jakim wymagane jest oddzielenie osób oskarżonych od skazanych.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo niestosowania artykułu 11 na wyspie Jersey.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo, że będzie interpretował postanowienia artykułu 12 ustęp 1 dotyczące terytorium państwa jako mające zastosowanie oddzielnie do każdego z terytoriów Zjednoczonego Królestwa i terytoriów zależnych.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo dalszego stosowania takiego ustawodawstwa imigracyjnego określającego wjazd do Zjednoczonego Królestwa, pobyt i wyjazd ze Zjednoczonego Królestwa, jakie może być okresowo konieczne; zgodnie z tym przyjęcie artykułu 12 ustęp 1 i innych postanowień Paktu dokonane jest z zastrzeżeniem postanowień takiego ustawodawstwa odnośnie do osób, które w danym czasie nie mają prawa, zgodnie z przepisami prawa Zjednoczonego Królestwa, wjazdu do Zjednoczonego Królestwa i pozostania w nim. Zjednoczone Królestwo zastrzega sobie również analogiczne prawo odnośnie do każdego ze swych terytoriów zależnych.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo niestosowania artykułu 13 w Hongkongu w takim zakresie, w jakim zawiera on prawo do ponownego zbadania decyzji o wydaleniu cudzoziemca, i prawo, aby był on reprezentowany w tym celu przed właściwą władzą.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo niestosowania lub niepełnego stosowania gwarancji w zakresie bezpłatnego obrońcy, przewidzianej w artykule 14 ustęp 3 d), ze względu na brak praktyków prawa, który uniemożliwia stosowanie tej gwarancji na Brytyjskich Wyspach Dziewiczych, Kajmanach, Wyspach Falklandzkich, Wyspach Gilberta, grupie Wysp Pitcairn, St. Helena i terytoriach przyległych oraz Tuvalu.

Rząd Zjednoczonego Królestwa interpretuje artykuł 20 łącznie z prawami przewidzianymi w artykułach 19 i 21 Paktu i w związku z tym, że wydane zostało ustawodawstwo w sprawach określonych potrzebami praktyki w interesie porządku publicznego (ordre public), Rząd zastrzega sobie prawo niewprowadzania jakiegokolwiek dalszego ustawodawstwa. Zjednoczone Królestwo zastrzega sobie również analogiczne prawo odnośnie do każdego ze swych terytoriów zależnych.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo odroczenia stosowania artykułu 23 ustęp 3 odnośnie do niewielkiej liczby zwyczajowych małżeństw na Wyspach Salomona.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo wydania takiego ustawodawstwa o obywatelstwie,

jakie może być okresowo uznane za niezbędne w celu zastrzeżenia nabycia i posiadania obywatelstwa na podstawie tego ustawodawstwa dla osób posiadających dostateczną więź ze Zjednoczonym Królestwem lub którymkolwiek z jego terytoriów zależnych; zgodnie z tym przyjęcie artykułu 24 ustęp 3 i innych postanowień Paktu dokonane jest z zastrzeżeniem postanowień takiego ustawodawstwa.

Rząd Zjednoczonego Królestwa zastrzega sobie prawo niestosowania artykułu 25 punkt b) w takim zakresie, w jakim wymagane byłoby utworzenie Rady Wykonawczej lub Ustawodawczej z wyboru w Hongkongu, oraz artykułu 25 punkt c) w takim zakresie, w jakim dotyczy to służby sądowniczej na Wyspie Man.

Rząd Zjednoczonego Królestwa oświadcza w końcu, że postanowienia Paktu nie będą stosowane do Południowej Rodezji, jeżeli nie poinformuje on Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, że jest w stanie zapewnić pełną realizację zobowiązań wynikających z Paktu w stosunku do tego terytorium".

Rząd Zjednoczonego Królestwa przedstawił również następującą informację o zawieszeniu zgodnie z artykułem 4 ustęp 3 Paktu:

„Rząd Zjednoczonego Królestwa informuje inne Państwa Strony niniejszego Paktu, zgodnie z artykułem 4, o swym zamiarze podjęcia i kontynuowania środków zawieszających wykonanie zobowiązań wynikających z Paktu.

W ostatnim okresie w Zjednoczonym Królestwie miały miejsce przypadki zorganizowanego terroryzmu, związanego ze sprawami północnoirlandzkimi, których wyrazem była działalność obejmująca dokonywanie morderstw, usiłowania morderstw, okaleczenia, zastraszanie i gwałtowne zaburzenia wewnętrzne oraz podkładanie bomb i wzniesienie pożarów, które powodowały śmierć, kalectwo i niszczenie mienia w szerokim zakresie. Sytuacja ta stanowi wyjątkowe niebezpieczeństwo publiczne w rozumieniu artykułu 4 ustęp 1 Paktu. Niebezpieczeństwo to powstało przed ratyfikacją Paktu przez Zjednoczone Królestwo i okresowo było wydawane ustawodawstwo z tym związane.

Rząd Zjednoczonego Królestwa uznał za konieczne (i w niektórych przypadkach w dalszym ciągu uważa za konieczne) podjęcie środków jedynie w zakresie wyznaczonym przez potrzeby sytuacji w celu ochrony życia i mienia oraz niedopuszczenia do wybuchu publicznych zamieszek, obejmujących zastosowanie aresztu, zatrzymania oraz wydalenia. W takim zakresie, w jakim którykolwiek z tych środków jest sprzeczny z postanowieniami artykułów 9, 10 ustępy 2 i 3, artykułu 12 ustęp 1, artykułu 14, 17, 19 ustęp 2, artykułu 21 lub 22 Paktu, Zjednoczone Królestwo niniejszym zawiesza wykonanie swych zobowiązań wynikających z tych postanowień".

Tanzania
Zair
Surinam
Gujana

dnia 11 czerwca 1976 r.,
dnia 1 listopada 1976 r.,
dnia 28 grudnia 1976 r.,
dnia 15 lutego 1977 r.

z zastrzeżeniami do artykułu 14 ustęp 3 d), że „jakkolwiek Rząd Gujany przyjmuje zasadę pomocy prawnej w każdym odpowiednim postępowaniu karnym oraz czyni starania w tym zakresie i obecnie stosuje ją w określonych przypadkach, jednak problemy realizacji szerokiego systemu pomocy prawnej są tego rodzaju, że pełne stosowanie tej zasady nie może być obecnie zagwarantowane".

i do artykułu 14 ustęp 6,
że „jakkolwiek Rząd Gujany przyjmuje zasadę od-
szkodowania za omyłkowe uwięzienie, jednak obecnie
nie jest możliwe realizowanie tej zasady”.

Panama dnia 8 marca 1977 r.

Zgodnie z artykułem 49 Paktu wszedł on w życie w sto-
sunku do pierwszych 35 wymienionych wyżej państw dnia

23 marca 1976 r., a w stosunku do pozostałych państw
wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od daty złożenia
przez te państwa dokumentów ratyfikacyjnych lub do-
kumentów przystąpienia.

Minister Spraw Zagranicznych. *E. Wojtaszek*